

Avukatlık Kariyeri Üzerine Düşünceler

Av. Şamil Demir*

1 - Kariyer planlamasına en çok ihtiyaç duyan meslek: Avukatlık

Tanıştığım hukuk fakültesi öğrenci ve mezunlarının kafasındaki en büyük sorun: mesleğinin ne olacağını ve ne olması gerektiğini bilememektir. Öğrenci ve stajyerlerin içinde bulunduğu karamsarlığın en büyük sebebi gelecek kaygısı... Yıllık mezun sayıları ile Türkiye'yi bir hukukçu ordusuyla donatan hukuk fakültelerimiz mezunlarını onlara hiçbir gelecek planlaması desteği vermeden serbest piyasaya bırakıyor. Tabii ki kimse bu mezunlara siz fakültede çok yoruldunuz gelin biraz dinlenin alın şu işi de yapın demiyor.

Eğer hakim savcılık düşünülüyorsa oldukça çekişmeli geçen bu sınav için çok ciddi şekilde ve sosyal hayattan koparak çalışmak gerekiyor. Tabii bu arada sınavın ikinci aşaması için siyasi destek arama faaliyeti de yürütülmeli... Büyük şehirlerde yetişmiş ve ailesinden yaşadığı şehirden ayrılmak istemeyenler de yine ne yapacaklarını tam olarak bilememekle birlikte en kolay meşguliyet olan avukatlık stajına başlayıp zaman geçirmeye ve bu arada mesleği tanımaya çalışıyorlar.

Staj yanında çalışılan avukatın işlerinin yoğunluğuna ve çeşidine göre çok yorucu ya da köreltici olabiliyor. Hacizden hacize veya duruşma salonlarının kapısında koşturmak, bir avukatın bürosunda office boy gibi çalışmak ya da sekreterlik yapmak mümkün. Ancak **tecrübelerim bu çeşitlilikteki avukat yanında stajın hiçbir türünün stajyer avukatları memnun etmediğini ve umutsuzluklarını artırdığını gösteriyor.**

* Avukat, Ankara Barosu Üyesi

İşte burada hukuk fakültesi eğitimi sırasında yapılmayan kariyer planlaması ve yönlendirmesini yapma görevi barolara düşüyor. Sel gibi her gün mezun olan hukukçuların iş ve gelecek beklentilerini, onların en çok yıpratıldığı ve doyunluğa ulaştırdığı avukatlık mesleği karşılamak zorunda kalıyor. Bu durumdan kendini koruması gereken avukatlık mesleği, stajyerlerine kariyer planlaması desteği vererek onları yetenekleri ve arzularına uygun mesleklere yönlendirebilmelidir. Bu yönlendirmenin sağlanabilmesi için barolarda “kariyer planlama merkezleri” kurulmalıdır. Avukatların doğal olarak sahip olmaları gereken dayanıklılık, sıkı disiplinli çalışma, insan ilişkilerindeki üstün yetenekler, yaptığı işi kendiyile özdeşleştirmeme gibi özellikleri edinemeyeceği her halinden belli olan stajyerler, kamu ve özel sektördeki karakter ve yapılarına uygun mesleklere yönlendirilmeli ve hatta bu sektörlerdeki sınavlara hazırlanmaları için eğitim merkezleri açılmalı ve kurslar düzenlenmelidir. Böylece mutsuz ve mesleğini sevmeyen avukatların sayısı azalacağı gibi mesleğimizdeki her geçen gün büyüyen sorun olan piyasa doyunluğunun da önüne geçilebilecektir. Ayrıca bu merkezler avukat arzı ve talebini buluşturan bir iş bulma ajansı görevini de yerine getirebilirler.

Bahsettiğim konuya ilişkin en iyi uygulamalar ABD Baroları nezdinde yapılmakta, bu barolar bünyesinde kurulan kariyer planlama merkezleri ile **gerek avukat adaylarına ve gerekse çalışan avukatlara kendilerine en uygun mesleği seçme konusunda profesyonel destek vermektedirler.** Verilen destek hukuk fakültesi mezunlarının sadece hukuk sektörü içinde alabileceği rollere ilişkin olmayıp, kişinin sahip oldukları doğal yetenekler de dikkate

alınarak hukuk dışındaki meslek ve işlere yönlendirme yapılmasını da kapsamaktadır. Böylece mutsuz ve başarısız avukat sayısı azalabileceği gibi, değişik mesleklere hukuk nosyonu ile donanmış yetenekli kişilerin yönlendirilmesi söz konusu olabilmektedir.

2- Pitbull avukatlıktan yeni avukatlığa

Türkiye’de yapılan avukatlık hukuk sistemi gelişmiş ülkelerdeki avukatlık anlayışının oldukça gerisinden seyretmektedir. Türkiye’de bir avukata gidilir ve ondan sorun yaşanan diğer tarafı alt etmesi istenir. Avukat seçiminde insanların kafasındaki saldırı ve mümkün olduğunca zarar verme arayışının bir sonucu olarak, bu amaca uygun mizaçta avukat bulunmaya çalışılır. Böyle arayışlar sonucunda bulunan avukata Amerikalılar “Pitbull Lawyer” diyorlar.

Bu arayışın sonunda işlerin yürütülmesi için anlaşılabilir avukattan mümkün olduğunca sert bir savunma ya da mücadele beklenecektir. Avukat da bu beklentiye, müşteri memnuniyeti ve devamlılığı için mizacına uygun olsun ya da olmasın, karşılık vermeye çalışacaktır. Beklentiden başlayan yaklaşım bozukluğu bir şekilde avukatın işine, davranışlarına ve zamanla karakterine yansıyor devam eden sorunlara neden olacaktır. Avukatlar olarak yaşadığımız bu itici sarmaldan çıkış maalesef avukatların toplu davranış değişikliği ile bile düzelemez durumda. Çıkış uzun vadeli ve planlı çalışmayı gerektiriyor.

Uyuşmazlıkların çözümündeki kültürel karakteristğimiz, bu çözüme talip olan hukuki hizmet sektörünün üyesi olan biz avukatları doğrudan doğruya etkiliyor. Her fırsatta barışçıl ve uzlaşmacı özelliklerine vurgu yapılan Türk toplumu acaba söylendiği kadar barışçıl mıdır? Yoksa kavgacı ve agresif bir toplum mudur? Şahsi gözlemlerim ikinci seçeneği işaret ediyor. Bu kültürel karakter insanların avukattan hukuki danışmanlık almak yerine onu kendisi için dövüşecek bir dava açma robotu olarak görmelerine neden oluyor. Müzakere etmeyi, sorunlarını konuşarak çözmeyi bilmeyen ya da istemeyen bir toplumun üyesi olan avukatlar da müzakere ederek anlaşma sağlamaya bir o kadar uzak kişilikler olarak karşımıza çıkıyorlar.

İşte bize henüz yansımamış olsa da dünyada gelişen

popüler kültür, uyuşmazlıkların en az zahmet, sıkıntı ve maliyetle çözülmesinin tercih edilmesi şeklinde geliyor. Bu kültürel karakter değişikliği doğrudan doğruya hukuki hizmet arz eden avukatların iş elde etmek ve müşteri kazanmak için takındıkları tavır ve davranışlarına etki ederek “yeni avukatlığı” şekillendiriyor¹. Yeni avukatlıkta avukatlar pitbull avukatlık denebilecek tarzdan farklı olarak savaşmak ve saldırmaktan çok, müvekkili için kullanabileceği üstün müzakere ve uyuşmazlık çözüm becerilerini ön plana çıkarıyorlar. Dolayısıyla kazanma anlayışı, büyük ölçüde avukatın yönlendirmesiyle gelişen “en çok” “en büyük” “en fazla” yı elde etmekten, gerçek istek ve çıkarılara odaklanılması şeklindeki anlayışa dönüşüyor. Kısacası bu avukatlar yaptıkları danışmanlık, yürüttükleri müzakereler, “ürettikleri” anlaşmalar sayesinde ve bu anlaşmalar üzerinden ölçülen paralar kazanıyorlar. X avukat, Y davasında, Z miktarında kazanmış yerine; X avukat, Y uyuşmazlığında yürüttüğü müzakereler sonunda, Z tutarında bir anlaşmaya imza atmış gibi haberler “yeni avukat” ın ve yeni kültürel karakteristiğinin sonucu olarak duymayı umduğumuz haberler olacaktır

3- Avukatlık mesleğinin geleceği?

Hukuk dilindeki sadeleşme ve internet sonun başlangıcıydı

Her şey hukuk kurallarına erişilebilirliğin kolaylaşması ile başladı. Vatandaşın kanunlara erişilebilirliğini internet öncesi ve internet sonrası dönem olarak keskin bir şekilde ayırabiliriz. Gelişen arama motorları sayesinde artık kanunlara internette ulaşmak kolaylaştı ve bir konuda bilgi edinmek için o kanunun adını ve sayısını bilmenin gerekliliği kalmadı. Böylece ilgili kanunu, maddeyi arayıp bulmak gibi eskiden gerçekten zahmetli olabilecek bir uğraşın süresi artık Google arama motorunun milisaniyelerle ölçülen görüntüleme hızının süresine indi.

Son on yılda temel kanunlarımızdaki önemli yenilemeler ve halen yapılan çalışmalar, arapça - farsça bozması ağır hukuk dilinin de sonunu getirmekte. Türkçeleşme sürecini ile birlikte kanunları anlamak

1 Schneider / Honeyman, The Negotiator’s Fieldbook, ABA Section of Dispute Resolution, s. 5, Washington 2006

“**hukuk dili**” ni bilmeyi daha az gerektirmekte. Bilgiye ve tecrübeye ulaşmanın ücretsizleştiği “**hukuk forumları**” sayesinde hukukçular ve vatandaşımız kendileri için “**hap çözümler**” bulmak konusunda daha da rahatlığa eriştiler.

Hukuk kurallarının sadeleşmesi ve erişilebilirliğin artması **sadece kuralları ve prosedürü bilmenin bir ayrıcalık olmaması** sonucunu doğurmuştur. Erişim kolaylıkları sayesinde önceleri sadece kuralları ve nerede bulunacağını bilmek için bir avukata danışmak gerekebilirken, artık bu tür danışma ihtiyaç olmaktan çıkma noktasına gelmiştir. Yani salt hukuku ve kurallarını bilmek hukukçu ve avukatların hizmet sektöründe varlıklarını sürdürebilmeleri için yeterliliğini yitirmek üzeredir. Bunun yanında bir standardı olmayan **hukuki süreler** bunların başlangıç tarihleri ve sürelerle bağlanan sonuçlar **bir müddet daha gizemini koruyacaktır...**

Avukatlardaki yeniliğe karşı direnç çözülmeyi hızlandıracak

Ayrıca avukatların hukuk bilmek dışında yetenek kazanmak konusundaki **tutuculukları**, hukuki hizmet sektörünün **çöküşünü hızlandırmaktadır**. Bu gidişatı fark etmeden statükoda direnmek, hukukçu ile gelişen çağın arasını gün geçtikçe daha çok açacak ve farkındalık geliştğinde çok geç kalınmış olacaktır. Aynı UYAP sistemiyle birlikte “bizim için icra işi bitti” diyen yaşça ileri avukatların yaşadıkları gibi...

Hayaller gerçek olacak ama avukatlarındaki değil

Anlatmaya çalıştığım nedenlerle geçmiş yüz yılda oluşan hukukçu / avukat zümresi ile bu zümrenin bir elli yıl sonra piyasadaki varlığının tartışılması gerekir. İnsanlığın “hayalini kurabildiği şeyleri bir gün mutlaka gerçekleştirdiği” akla getirildiğinde, bilimkurgu filmlerinde görüp de “bu da olur mu canım” diye burun kıvrarak seyrettiğimiz sanallaşan ve insan unsurunun etkisinin gün geçtikçe azaldığı günlerin yaşanmaya başladığı zaman gelinceye kadar, durumumuzu doğal seleksiyona teslim etmemek için kafamızı kaldırıp geleceği düşünmeliyiz.

- Sanal mahkemeler,
- Suçluluğa / suçsuzluğa karar veren bilgisayarlar,

- Borç ve alacaklarımızın ve bütün malvarlığımızın kayıtlı olduğu çipler,
- İnsanların birbirlerinin yüzünü görmeden yaptıkları anlaşmalar,
- Arabuluculuk yapan web tabanlı bilgisayar programları,
- Zaman ve mekandan bağımsız online özel hakem mahkemeleri,

bir gün hayal olmaktan çıkacak.

Alternatif uyuşmazlık çözüm (ADR) yolları nefes aldırarak

Önceki bir yazıda bahsettiğim “pitbull avukatlıktan yeni avukatlığa geçiş”, bizim henüz gerekliliğinin farkına varmadığımız dönüşüm sürecinin, zamani yakalayabilen ülkelerin avukatları tarafından algılandığının göstergesidir. Özellikle Amerikalı Avukatlar, Amerikan Barolar Birliğinin önderliği ile bahsettiğim dönüşümü en az zararlar ve kendilerine yeni kazanç kapıları açarak gerçekleştirdiler. Otuz – otuz beş yıl öncesinden başlayan dönüşümün özünde avukatlara dava dışı yollardan ve danışmanlıkla para kazanma olanaklarını sağlamak oluşturmaktaydı. Bu yollardan ilkini “alternatif uyuşmazlık çözüm yolları” (alternative dispute resolution: ADR) olarak ifade etmek mümkün. Bizler açısından yeni denebilecek sürecin ABD de yeni yeni sıkıntılar yaşamaya başladığı günlerde olunması, hukuki bakış açımızın zaman olarak geriliğini ölçmemize yarayacak bir veri sağlıyor...

Peki kurtuluş olarak görülen, adapte olmaya, öğrenilmeye çalışılan ADR yolları hukuk nosyonlu insan emeğinin para kazanmaya devam etmesine ne kadar bir süre daha yetecektir? ABD’de, geliştirdikleri üstün yeteneklerle uyuşmazlık çözümünü sırtlanan arabulucu / hakemlik, günümüzde bu sektöre adım atanların oldukça artması nedeniyle sıkıntılar yaşamaktadır. Ancak otuz yıl kadar geriden gitmemiz bizim öğreneceğimiz bu yollarla bir süre idare edebileceğimizi gösteriyor. Fakat sürecin otuz yıl kadar rahat ettirmesinin garantisi yok... Çünkü yukarıda bahsettiğim gibi bilişimin etkileri bizim henüz ısınmadığımız ADR yollarında da kendisini göstermeye başladı bile. Online uyuşmazlık çözümü (ODR)

gibi şu sıralar yoğunca yazılım geliştirilen ve kullanılması bazı devletler tarafından önerilen, özendirilen yollar geliştikçe öğreneceğimiz klasik ADR yollarının ömrünün pek uzun olmasını beklememek gerekecek...

Futuristler ne diyor?

Hukuk futuristleri, gelecekte **avukatların hukuki risk analizcileri / danışmanları olacaklarını** söylüyorlar. Hukuk firmaları için gelecekte almaları gereken pozisyonları geliştiren futuristler, avukatların yasal riskleri kontrol etmede yapacakları yardımların ön plana çıkacağını, bu kapsamda çok geniş alanlarda hizmetler sağlanması gerektiğini söylüyorlar. Avukatlardan yaşanabilecek hukuki problemleri empatiye varacak düzeyde tahmin etmeleri ve proaktif bir şekilde önlem almalarının bekleneceği ve avukatların da buna uymaya çalışacakları ifade edilmekte. **Strateji danışmanlığının** bu beklentilerin yaratacağı formlardan birisi olmasını bekleyen futuristler, avukatların daha geniş alanlarda hizmet vermeleri ve çalışmalarını gerekeceğini tahmin ediyorlar. Ayrıca **hukuki hizmetlerin gün geçtikçe daha da ucuzlayacağını** söyleyen futuristler, buna rağmen insanların yasal maliyetleri karşılamak, paylaşmak için birlikte hareket etmeyi seçmelerinin yaygınlaşacağını ifade etmekte. Oluşan bu şartlar nedeniyle **kolay para kazanma döneminin eninde sonunda biteceği**, meslekteki **bu çatırdamaların hukuk mesleğinden kaçışı hızlandıracağı** kalanların ise yukarıdaki zor şartlarda çalışacağı söylenmektedir...

4- Avukatlıkta müşteri devamlılığını sağlamak

Serbest avukatlıkta karşılaşılan en büyük sorunlardan birisi müşteri devamlılığını sağlayamamaktır. Eğer anlaşmalı olduğunuz bir yada birkaç şirket ya da şahsın işleriyle yoğun olarak ilgilenmiyorsanız, avukatlık bürosunun işlemesi, devamlılık gerektiren bir insan trafiği ve talebe bağlıdır. Bu talep şu günlerde hissettiğimiz gibi piyasa şartlarına göre ve mevsimsel olarak dalgalanabilse de bir şekilde korunmak zorundadır.

Mevzuatımız gereğince uzmanlık alanımızı ve yo-

ğun olarak uğraştığımız işleri beyan edemememiz, büromuza gelen işlerin büyük kısmını reddetmemiz ya da ilgilendiğini düşündüğümüz meslektaşımıza yönlendirmemiz sonucunu doğuruyor. Ancak karşılaşılan esaslı problem mevcut müvekkili koruyamamaktır. Avukat sayısındaki olağanüstü artış ve buna bağlı olarak yaşadığımız aşırı rekabetin bizleri olumsuz etkilediği yönündeki söylemler bir yere kadar doğrudur. Ama değerlendirilmesi gereken bir başka konu da müvekkillerimizle olan ilişkilerimizdir.

Aracımızı bozulduğunda neden hep aynı servise götürürüz? İşyerimize yakın birçok banka olmasına rağmen neden hep aynı bankayla çalışırız? Birçok kuaför olmasına rağmen neden hep aynı kuaföre gideriz? Bu soruların cevabı bellidir. Çünkü bu tercihlerimizde onların fiyatları ve kaliteleri kadar yakından tanımamız ve sevmemiz etkili olmaktadır. Dikkat ediyorsak onlara yakınlık duymamızda ve sevmemizde de güler yüzlü olmaları etkili olmaktadır. Gani Müjde 'nin uzun yıllar sunduğu televizyon programını gülen yüzüyle şu şekilde bitirdiğini çoğumuz hatırlarız:

Gülmesini bilmeyen dükkan açmasın..!

İşte avukatlıkta da başarı ve müvekkil devamlılığı sağlamak için takınılan asık surat ve yapay ciddi tavır yerine, insanlara güler yüzlü davranmak ve güvenilirliği hiçbir zaman kaybetmemek gerekir. Diğer avukatlardan üstün olunmayabilir, hatta uyguladığımız fiyat da ortalamanın üzerinde olabilir. Ama insanların sizi tercih etmesinin sebebi güvenilirliğiniz ve güler yüzünüz olacaktır. Birçoğumuz diğerlerinden pahalı ve teknik yönden diğerlerinden üstün olmayan bilgisayarları diğer markalara göre tercih ederiz. Bunu sebebi bir sorun çıkması halinde o markanın gerekli onarımı en kısa zamanda yapacağını bilmenizdir... Çoğu firmanın milyon dolarlarca yatırım yaparak yakalamaya çalıştığı güvenilirlik müşteri sadakati işte budur.

Saygılı olmak konusuna gelince bu konudaki klasikleşmiş tavsiyeleri dinlemek bile istemeyiz. Çünkü onu zaten biliriz ve kime göstereceğimizi iyi ayırdedebiliriz (!). Çoğu avukat içten içe karşısındakine saygı göstererek ona iyilik yaptığını düşünür. Çünkü avukat saygıyı ancak onu yeterince hak edenlere gös-

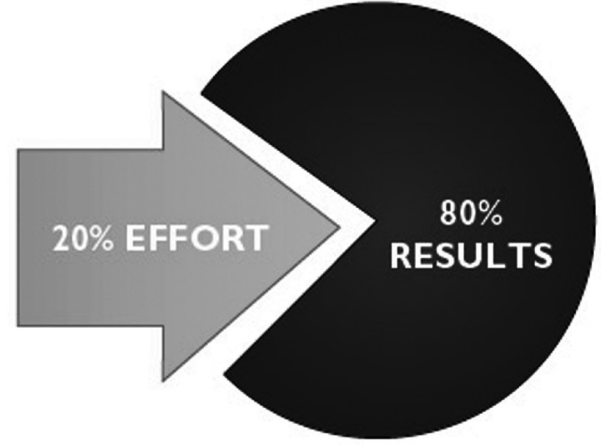
terecektir. Ancak bu anlayış tamamen terkedilmesi gereken bir yanılgıdır. Gerek müvekkilimizle ve gerekse karşı tarafla ilişkilerimizde göstereceğimiz saygı aslında bizim işlerimizi kolaylaştıracaktır. Saygıyı karşımızdakilere iyilik olsun diye değil, kendimiz için ve bu işlerimizi kolaylaştıracağı için göstermeliyiz. Bir insanı sevmeyebiliriz ancak bu ona saygı göstermemize engel değildir. Böylece en güç görüşmeler ve pazarlıklar gösterilen saygının etkisiyle açık zihinle ve stresiz bir şekilde halledilebilecektir.

Saygı pek tanımı yapılmamış birçok davranış biçimine verilen ortak bir ad gibi görülebilir ama varlığını anlamanın ölçütü basittir. “Size saygı gösterilmesi görüldüğünüz ve duyduğunuz anlamına gelir.” diyen William Ury, böylece saygının karşımızdakinin varlığını tanımaktan geçmekte olduğunu, bir insanı görmezden gelmenin ise bunun tam tersi olacağını, aynı zamanda aktif bir şekilde dinlemenin de bunun ikinci unsuru olduğunu anlatmaktadır. Bu iki unsur yokluğu insanları oldukça incettir ve önemsiz hissettirir fakat bu duygular aynı zamanda en az tarif ve ifade edilenlerdir. Bunun yerine karşımızdaki insanda sınırlı davranışlar, dinlememe, göz temasından kaçınma, mantıksızca reddetme ortaya çıkacaktır. Kısacası esirgenen saygı işimizi içinden çıkılmaz şekilde zorlaştıracaktır. İşte bu yüzden gerek müvekkilimizle ve müvekkilimizin çıkarları için görüştüğümüz karşı tarafa yaklaşımlarımızda güler yüzlü ve “saygılı” olmak mesleki başarımız için gereklidir.

5 - Enerjinizi seçilmiş müvekkillerinize odaklayın

Çoğu avukatın çok fazla koşturduklarından ama buna karşın çalışmalarına oranla yeterince kazanamadıklarından şikayetçi olduklarını duymak benim için olağanlaştı. Ancak bu şikayetlerin ardından gelen hiçbir akılcı çözüm önerisine rastlayamadım. İşinizi verimliliğini artırarak daha kazançlı hale getirmek, daha az çaba ile daha çok kazanç sağlamanın bütün dünyada kabul görmüş yoludur. Peki ama bu avukatlık gibi bir mesleğe nasıl uygulanır? **Çözüm sizin herkes için her şeyi yapamayacağınız gerçeğinde gizli.**

“Çaba ve emeğinizi seçilmiş bir azınlık üzerine odaklayarak”

Size “**Pareto Prensi**bi”² nden bahsederek konuyu daha iyi anlatabileceğime inanıyorum. İtalyan ekonomist Vilfredo Federico **Pareto**³ ‘nun geliştirdiği prensibe göre “sonuçların %80 ‘i, sebeplerin %20 sinden dolayı gerçekleşir.” Yani çaba ve emeğinizi size %80 lik sonuç doğuran %20 ‘ye yönelttiğinizde arzu duyduğunuz başarı fırsatını ve büyümeyi daha çabuk ve daha az çalışarak elde edebilirsiniz. Buna kısaca 80/20 kuralı da denebilir⁴.

80/20 Düşüncesini Geliştirmek

80/20 düşüncesini hayata geçirebilmek için atılması gereken ilk adım, en sorunsuz ve daha az sorunlu müvekkillerinizi ve iş kaynaklarınızı belirlemek olacaktır. En iyi müvekkilleriniz muhtemelen şu kişilerdir:

- Ücretlerini öderler.
- Yeni müvekkiller yönlendirirler.
- Tavsiyelerinizi dinlerler.
- Tecrübelerinize değer verirler.
- Size en iyi yaptığınız iş için ister ve ihtiyaç duyarlar.

Kötü müvekkilleriniz de muhtemelen burada yazılı olanların tam tersini yapanlardır. Bir kere “iyi” tür

2 http://en.wikipedia.org/wiki/Pareto_principle

3 http://en.wikipedia.org/wiki/Vilfredo_Pareto

4 http://en.wikipedia.org/wiki/Pareto_principle

müvekkillerinizi belirlediğinizde, onları etkilemek ve işinize daha çok dahil etmek için bir plan oluşturmalsınız.

Müvekkillerinizi sınıflandırırken kullanacağınız en objektif ölçüt ise “**size en az çabayla en çok kazandıranları**” belirlemek olacaktır. Ayrıca size iyi işler için referans olanları belirlemek de olacaktır. Bunun anlamı, vereceğiniz mesajın ve hizmetin herkese yönelik olmayacağıdır. Buradan da anlaşılacağı üzere bir avukatlık bürosunun başarısı için mümkün olduğunca seçilmiş müşterilerle çalışmak ve geri kalan müvekkillerle yolları ayırmanın doğru olacağını ifade edebiliriz. Hizmetlerinizin herkese yönelik olmaması hem kalitesini hem de fiyatını artıracak, bu şekilde oluşturulan müvekkil networku kazançlı büyüme de beraberinde getirecektir.

Buradaki önemli konulardan birisi ise hangi alanın üzerine yoğunlaşmanız gerektiği meselesidir. Aslında hedeflenen bir alanın ve bunda ısrarla uzmanlaşmaya çalışmanın pek de pratik değeri yoktur. Mühim olan en iyi müvekkillerinizin kim olduğu ve sizin onların problemlerini nasıl çözdüğünüzdür. Özetle, çaba ve emeğinizi size sonuçların %80 ‘inin sağlayan %20 lik kesime ve onların sağladığı işlere yoğunlaştırmalsınız.

80/20 Düşüncesini Uygulamak

Sınırlı zamanınız ve kaynaklarınız olduğunu kabul ederek, herkes için herşeyi yapamayacağınızı kabul etmelisiniz. Mevcut müvekkillerinizi ve iş kaynaklarınızı değerlendirmek ve kazançlılıklarını ölçmek için zaman ayırın. Hangi müvekkillerinizle çalışmak cazip? Ve en önemlisi, hangi müvekkillerinizin iş yaşamınızda bulunmasını istemiyorsunuz? Çalışmayı cazip bulduğunuz müvekkillerinizin problemlerinin çözümünde daha aktif bir iletişimle tecrübelerinizi ortaya koyabilir veya amaçladıkları başarıya ulaşmalarında yardımcı olabilir ve onları etkileyebilirsiniz.

6- Avukatlık kamu hizmeti midir?

Avukatlık, Avukatlık Kanunu ‘nun 1. maddesine göre, “**kamu hizmeti ve serbest meslek**” olarak tanımlanıyor. İşte bütün tartışmalar da “kamu hizmeti” ve “serbest meslek” gibi iki ayrı uçtaki kavramın bir arada kullanılmış olmasından kaynaklanıyor.

- Bazı sözlüklere göre **kamu hizmeti: Devletin, kamunun ihtiyaçlarını gidermek için yaptığı işlerdir.** Bu hizmetlerin saptanması, topluma götürülmesi, hizmetlerin tutarı ve bileşimi, maliyetlerinin kimler tarafından ödeneceği, konularında siyasal organ karar verir.
- **Gelir Vergisi Kanunu’nun 65. inci maddesine göre serbest meslek faaliyeti tanımı:** sermayeden ziyade şahsi mesaiye ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmıyan işlerin iş verene tabi olmaksızın **şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.**

Kamu hizmetinin en kabul görmüş unsurlarından birisi **süreklilik ve düzenlilik**dir. Kamu hizmetlerinin sürekli ve düzenli olarak devam etmesi gerekir. Bu nedenle bu hizmetleri görenlerin grev hakları yoktur. Peki kamu hizmeti sayılan avukatlıkta süreklilik ve düzenlilik şartı var mı? Hayır... Avukat, Avukatlık Kanunu’nun 37. maddesi uyarınca “kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir”. Ayrıca avukat istifa hakkını her zaman kullanabilir ve sürekli hizmet taahhüdü yoktur.

Kamu hizmetinin nesnellik ve eşitlik özelliğine göre, **kamu hizmeti, objektif ve eşit koşullarla sunulur ve sağlanır.** Kamu hizmetinin amacı toplum yararı olduğundan; idare, objektif (nesnel) esaslara bağlı kalarak, yan tutmadan davranmalıdır. Kamu hizmetleri önünde bireyler, gerek yararlanma, gerek katılma yönünden eşit muamele görürler. Buna karşın kendisine gelen işi kabul etmek gibi bir yükümlülüğü olmayan avukatların kimseye eşit davranmak gibi bir borç ve yükümlülüğü yoktur. İş almayı kabul etmeme hakkı eşit davranmak gibi bir yükümlülüğü olmadığını en açık göstergesidir. Ayrıca eşit koşullarda sunulan kamu hizmetinin, fiziki koşulları mekana ve ekonomik koşullara, istihdam edilen kişi sayısına göre değişebilen avukatlık hizmetinin koşullarını belirlemesi söz konusu olamaz.

Kamu hizmetinin temel ayırt edici vasıflarından biri de, kamu yararını sağlama amacına yönelik olmasıdır. Bir teşebbüs ve faaliyetin, kamu hizmeti sayılması için kuruluş ve işleyiş sebebinin bir umumi ihtiyaç olması ve doğrudan doğruya ilk maksadın da, bu

faaliyetin ifası ile kamu yararının sağlanması olmak lazım gelir. Buna karşılık Avukatlık hizmeti avukatın kendi hesabına yaptığı, iş kabul etmekte serbest olduğu bir meslektir. Avukatla temsil zorunluluğunun olmadığı bir ülkede avukatlık hizmetinin umumi bir ihtiyaç olmasından bahsedilemeyecektir.

Çoğu kamu hizmeti ücretsizdir. Ücretli olanlardan alınan ücretler de kar ve kazanç gözetilmez. Buna karşın avukatlık hizmetinde serbest meslek kazancı söz konusu olup kazanç sağlamak esastır.

Bir faaliyetin kamu hizmeti sayılabilmesi, her şeyden önce siyasal organların iradesine bağlı olduğuna göre, bağımsız bir meslek olup siyasi iktidarın iradesine bağlı olmayan avukatlık hizmetinin bu açıdan da kamu hizmeti olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Avukat sadece devlete karşı değil, iş sahibine, mahkemelere, topluma karşı da bağımsızdır.

Kamu hizmeti sunan devlet bunu yaparken “kamu gücünü” de kullanması söz konusu olabilmesine karşın, avukatın doğrudan doğruya kamu gücü kullanma yetkisi yoktur.

Avukatlık hizmetinin ücretlerinin asgari tabanının eski uygulamanın aksine, Türkiye Barolar Birliği gibi bir meslek üst kuruluşu tarafından düzenleniyor olması, tarifelerin özel kanun hükmüyle belirlenmesi nedeniyle hizmetin kamu hizmeti olduğu şeklindeki zorlama görüşü geçersiz kılmaktadır. Kaldı ki avukatların bu tarifieden daha yüksek ücretle sözleşme yapabilmeleri her zaman mümkündür. Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin amacı isminden de anlaşılacağı gibi, avukatlık ücretini sınırlamak değil bir fiyat tabanı belirlemektir.

Görüldüğü gibi gerek kamu hizmetinin tanımı ve unsurlarının gerekse serbest meslek ve avukatlık hizmetine ilişkin düzenlemelerin incelenmesinden, **avukatlık hizmetinin “icra edilişi itibarıyla” bir kamu hizmeti olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.** Avukatlık hizmetine yakıştırılan bu ağır nitelik, onun gerçek manada bir serbest meslek olarak kabul görmesini, kazanç gözetilen bir serbest meslek olarak kafalarda yerleşmesini, gelişmiş ülkelerdeki örneklerinde olduğu gibi şirketleşebilmelerini, büyük ortaklıklar kurmalarını, kurumsallaşabilmelerini, uzmanlaşabilmelerini engellemektedir. Avukatların kamu

hizmeti icra ettikleri bahanesiyle çeşitli tarifelerde düzenlenen ücretlerinin, Anayasamızdaki angarya yaşağını akıllara getirecek ölçülerde tutulmasına neden olmaktadır. Bunun yanında avukatlık mesleğine kabullerde, “kamu hizmeti” yapacak kamu personeli alımındaki gibi bir sınav bile avukatlık mesleğinden esirgenmektedir. Bu kamu hizmeti anlayışı ile Türk avukatlık büroları, bir orta yaşlı avukat bir genç avukat, gerekiyorsa bir stajyer avukat ve sekreterin çalıştığı verimsiz ve mantalite olarak büyümeye müsait olmayan küçük büro anlayışına terk edilmektedir. Kısacası “kamu hizmeti” yakıştırması avukatlık mesleğinin gelişmesinin önündeki en büyük düşünsel engeli oluşturmaktadır.

İcra edilişi sırasında devletin hiçbir desteği ve katkısı olmayan, kaderine terk edilmiş bir mesleğe “kamu hizmeti” demekdeki maksat ne olabilir? Avukatları onurlandırmak mı? Avukatlığın önemini vurgulamak mı? Avukatlara daha çok hak ve yetki vermek mi? Ne yazık ki hiçbiri. Avukatların işlerinin kamu hizmeti sayılmasının doğurduğu tek sonuç, Türk Ceza Kanunu’nun 53. maddesi düzenlemesidir. Kişilerin işledikleri suçlar nedeniyle “kamu hizmetinin üstlenilmesinden” yasaklanmasını düzenleyen maddeye göre, işlediği suçun niteliğine göre bir kişi “bir kamu kurumunun veya **kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten**, yoksun bırakılır. Ancak TCK 53. maddesi kapsamında “kamu hizmetinin üstlenilmesinden” yasaklanmanın düzenlenmiş olması, tek başına avukatlık hizmetinin kamu hizmeti sayılmasının bir gerekçesi olarak kabul edilemez.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı gibi avukatlık icra edildiği sürece “serbest meslek” icra etmiş olunur. Ancak TCK. 53. maddesi uyarınca bir suç işlenmesi halinde birden “kamu hizmeti” yapılmaya başlanır. Kısacası avukat çalışırken serbest meslek, yargılanırken kamu hizmeti icra eder (!). Kamu hizmeti “**sayılan**” avukatlık hizmeti aslında kamu hizmeti değil, **bağımsız “serbest meslek”tir.**

7- AB uyum sürecinde en çok avukatlar zorlanacak

Ülkemizin içinde bulunduğu AB müzakere süreci

toplumsal yaşamımızı derinden etkileyecek birçok değişikliği günden güne hayata geçiriyor. TBMM'nin son yıllarda içinde bulunduğu hummalı yasama faaliyetinin ve bir çok temel kanundaki çalışmaların asıl sebebi de bu uyum süreci. Temel kanunlardaki düzenlemeler tamamlandığında tarama süreci tamamlanmış olmayacak. AB müktesebatına uyum gereğince şimdiye kadar göz ardı edilmiş avukatlık mesleğinde de düzenleme yapılmak zorunda kalınacak. Ülkemizdeki hukuk eğitimi standartları, avukatlık mesleğine giriş ve avukatların mesleğe hazırlanmaları diğer AB ülkeleriyle karşılaştırılamayacak kadar geri durumdadır. Yapılacak düzenlemelerin avukatları ve avukatlık mesleğine başlayacak olanları oldukça fazla zorlaması muhtemel. AB tarama ve uyum süreciyle birlikte karşılaşıcağımız yenilikler şöyle özetlenebilir:

Avukatlık tamamen bağımsız bir meslek olarak yapılandırılıp, şirketlerde ve kamu kurumlarında avukat çalışması mümkün olmayacak. Böylece avukat ve hukukçu arasındaki ayırım iyice netleşecek ve şirket hukukçusu kavramıyla karşı karşıya kalacağız. Avukat olmamaları nedeniyle şirket hukukçuları duruşmalara da giremeyecekler. Esaslı fonksiyonları şirkete hukuki danışmanlık yapmak olan şirket hukukçuları "koruyucu avukatlık" diyebileceğimiz avukatlığa benzer bir görev ifa edecekler.

Avukatlara mesleki mesuliyet sigortası zorunluluğu getirilerek, çalışmalarını sırasında müvekkillerine verebilecekleri zararların bu sigortadan karşılanması yoluna gidilecek. Böylece avukat ile müvekkili arasında ek bir güven temin edilecek, şirketler ve şahıslar sigortalı avukatlık bürolarını tercih edeceklerdir.

Gerek mesleğe kabul ve gerekse staj uygulamalarımız AB uygulamasının yakınından bile geçemiyor. Neredeyse bütün AB ülkelerinde avukatlık stajına kabul yapılan sınavda başarılı olmak şartına bağlı. Ayrıca staj tamamlandıktan sonra yapılan sınavda da başarılı olmak gerekiyor. Ülkemizde uygulanan bir yıllık stajın AB ülkelerinde iki ya da üç yıllık bir sürede tamamlandığı gözleniyor. Bizim uygulamamızda kazandırıcı zamanaşımı ile elde edilen avukatlık, AB ülkelerinde oldukça zor bir süreçten geçmeyi gerektiriyor. Ülkemizdeki avukatlık stajında uygulan-

cak esasların her baroda farklı farklı uygulandığı ve barolar arasında derin bir uçurumun olduğu herkesin malumu. Çoğu AB ülkesinde avukatlık stajı devlet akademileri ve barolar ve mahkemelerin işbirliği ile yürütülüyor. Ülkemizde avukatlık sınavı getirilmesine gelen tepkiler ve bir gecede yapılan kanun değişikliği düşünüldüğünde, bu düzenlemelerin her zaman olduğu kendi ihtiyaçlarımız nedeniyle değil zorunlu kalmamız nedeniyle yapacak olmamız acıdır.

Ayrıca AB uygulamasına göre avukatların stajdan sonra artık avukat oldum, başka bir eğitime ihtiyacım yok demesi mümkün değil. Avukatların çalışmak istedikleri alana göre eğitim almaları, makale yazmaları ve bu uzmanlıkları ile ilgili olarak üstlendikleri davalardaki başarılarını da belgelemeleri gerekiyor.

Avukatların şirketleşebilmesine yönelik imkanlar tanıyan AB mevzuatı ülkemizdeki bir avukat, sekreter ve katipten oluşan büro anlayışının sonunu getireceğe benziyor.

Mesleğimizin durumu AB ülkeleriyle karşılaştırıldığında tam bir başıboşluk halindedir. Gerekli düzenlemeler AB mevzuat taramasında sırası geldiği için değil, kademe kademe ve hemen yapılmaya başlanmalıdır. Aksi halde yapılacak düzenlemeler değişimlere sıcak bakmayan ve bulunduğu durumla yetinmeyi seçen ve seven biz avukatların canını oldukça fazla sıkacağına benziyor. Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Avrupa Birliği'ne Üye Ülkelerde Avukatlık Mesleği ile İlgili Düzenlemeler"⁵ başlıklı raporda üye ülkelerdeki Avukatlar hakkındaki düzenlemeleri topluca görebiliyoruz.

8- Avukatlık sınavı gereklidir

Hazırlıklar tamamlanmış olan "avukatlık sınavı", öncesinde yapılan Avukatlık Kanunu değişikliği ile kaldırıldı. Avukatlık mesleğinde standart ve kalite yükselmesi amacıyla getirilen sınava yoğun eleştiri ve karşı çıkışlar yaşandı. En çok ileri sürülen karşı çıkış sebebi ise: Staj boyunca her baronun denk staj imkanı sağlayamaması, sınavın başarılamaması halinde ve belli dönemlerde yapılacak olması nedeniyle

5 <http://www.abgm.adalet.gov.tr/dokumanlar/AB%2%C3%9Clkelerinde%20Avukatl%C4%B1k.pdf>

zaman kayıplarının yaşanabileceğiydi.

Ben bu düşüncenin stajın avukatlığa başlamak için geçmesi gereken zaman dilimi olarak algılanmasının bir sonucu olduğunu düşünüyorum. Eğer avukat adayları stajı bir yetişme dönemi olarak görseler idi, sınavlar öncesi dönemi daha iyi hazırlanmak ve kendilerini yetiştirmek için ek bir fırsatların yakalandığı zaman dilimi olarak görürlerdi.

Bu sınava gerçekten gerek var. Avukatlık mesleğinde yaşanan toptan kalite düşüşünün önüne geçmek yanında avukatlığın her hukuk fakültesi mezununun erişebileceği “kolaylık” tan çıkarılması gerekiyor. Bu kaygılar mesleğinin çıkarlarını düşünen neredeyse her ülkenin barolarının ve birliklerinin önceliği. Yani sadece bizim ihtiyacımızın bir sonucu değildir.

Başka ülkelerde ne gibi staj ve sınav uygulamaları var dersiniz:

Almanyada iki aşamalı yazılı sınavı geçenler sözlü **sınava** da tabi tutulup başarılı olduklarında, devlet stajına başlayabiliyorlar.

Macaristanda üç yıllık avukatlık stajının ardından avukatlık **sınavı** yapılıyor.

Hollanda ‘ da yüksek lisans mezunları 3 yıllık stajdan sonra avukatlık **sınavına** girebiliyorlar.

Finlandiyada adalet bakanlığının açtığı **sınavı** kazananlar avukatlık stajına başlayabiliyorlar.

Danimarkada yüksek lisans mezunları üç yıllık avukatlık stajından sonra avukatlık **sınavına** girebiliyorlar.

Bulgaristanda hukuk fakültesi mezunları, öncelikle “**hukukçu**” olmak için **sınava** girerler. Bu sınavı geçenler avukatlık **sınavına** girebilirler.

İspanyada 2011 de yürürlüğe girecek avukatlık **sınavına** başvurabilmek için yüksek lisans yapmış olmak gerekecek.

Türkiyede, her hukuk fakültesi mezunu **sınavsız**, bir yıllık avukatlık stajının ardından “kazandırıcı zama-naşımı” ile avukat olabilir...